

## 2. Dieva vārdi man

Dievs, es zinu, ka attiecības nozīmē savstarpēju sazināšanos, un mani ļoti interesē, kādas būs attiecības ar tevi. Lūdzu, ļauj man uz klausīt un saprast tavus apsolījumus, norādījumus un stāstījumus.

### stāsts

Apciemo mazo Hodženvilas pilsētiņu Kentuki štatā, ASV, un drīz sapratīsi, ar ko tā lepojas: šeit dzimis Ābrahāms Linkolns. Meža zeme, kas kādreiz bija Linkolnu ģimenes īpašums, tagad pieder ASV valdībai un veido daļu no Nacionālā parka.

Tā kā Linkolns ir viens no slavenākajiem cilvēkiem, kas dzimis balķu būdā, viņa dzīvesvieta iedvesmo neskaitāmus apmeklētājus. Bet, ja ceri izjust gaisotni un vidi, kurā audzis prezidents, tad būs jāpiedzīvo gan pārsteigums, gan vilšanās. Tā ir lielā celtne, kas atgādina grieķu templi un uz kuru ved kāpnes ar piecdesmit sešiem pakāpieniem – viens pakāpiens par godu katram Linkolna dzīves gadam. Tātad prezidenta dzimšanas vietā būdas vietā mūsdienās apskatāms grandiozs memoriāls.

Tas tika svinīgi atklāts 1911. gadā un bija paredzēts, lai šajā mitrajā vietā varētu saglabāt Linkolnu ģimenes būdu. Vienīgā problēma, ka mazajai ēkai nav nekāda sakara ar Linkolnu. Amerikāņu uzņēmēji 1800. gadu beigās vadāja to no vienas pilsētas uz otru, un ilgu laiku uzskatīja, ka tajā ievietoti vismaz daži oriģinālie balķi, bet tālākajos pētījumos pārliecinājās, ka tā celta ap prezidenta nāves laiku.

Tāpēc, ja vēlies uzzināt vairāk par vienu no pasaules vēstures visdaiļrunīgākajiem oratoriem, vērīgākajiem politiķiem un paradoksālākajām personībām, vislabākais, ar ko sākt, ir viņa nemirstīgie vārdi, nevis materiālie kultūras pieminekļi.

### pārdomas

Tu pašlaik lasi. Vai esi kādreiz domājis, kas tādos brīžos notiek?

Kāds cilvēks par to domāja un arī rakstīja: „Acis seko melniem burtiem uz balta papīra no kreisās un labo pusi, un tas atkārtojas atkal un atkal. Un būtnes, daba vai domas, ko tikko vai pirms tūkstoš gadiem domājis kāds cilvēks, ienāk mūsu iztēlē. Tas ir lielāks brīnums nekā dīgstošs grauds faraona kapenēs. Un tas notiek nepārtraukti.”<sup>1</sup>

Lasīšana ir spēcīga pieredze. Vārdi uz papīra vai datora ekrāna var radīt realitāti, kas ir atšķirīga no mūsējās. Lasīdams tu „izdzīvo” teksta pasauli. Lasīšana ļauj tev izjust kāda cita cilvēka dvēseli tādā veidā, kā reti iespējams piedzīvot sarunājoties – pat ar cilvēkiem, ko labi pazīsti.

---

<sup>1</sup> Lagercrantz, Olof Gustaf Hugo. *Om konsten att läsa och skriva*. [Stockholm]: Wahlstrom & Widstrand, 1985, 7. lpp.

Ir grāmatas par labām grāmatām<sup>2</sup>, grāmatas par to, kā lasīt grāmatas,<sup>3</sup> un grāmatas par grāmatu lasīšanas vēsturi<sup>4</sup>. Mēs katrs lasām atšķirīgu iemeslu dēļ – lai iegūtu informāciju, mācītos, uzkrātu pieredzi. Bet vai tas ir viss? 1857. gada jūnijā franču autors Flobērs kādā vēstulē rakstīja: „Mēs lasām, lai dzīvotu.” Man patīk šī doma. Lasīšana, lai dzīvotu, man sākas ar svēto Bībeli.

## kāpēc Bībele?

No 1456. gada (kad Johans Gūtēbergs pabeidza iespiest pirmo Bībeli latīņu valodā) līdz mūsdienām ir nodrukātas un izplatītas neskaitāmas Bībeles. Bībele vai kāda tās daļa mūsdienās eksistē 2370 valodās! Tas nozīmē, ka tā pieejama vairāk nekā 90 % pasaules iedzīvotāju.

Kāpēc visi šie cilvēki lasa Bībeli? Tas ir ļoti vienkārši. Bībeles lasītāji ir atklājuši, ka Rasti spēj uzturēt garīgumu, kas nodrošina mieru un izturību. Kāds vērotājs, kas nav kristietis, reiz atzīmēja: „Kamēr tu turies pie [Bībeles] teksta, ir iespējams atrast spēku. Pats ir enerģijas pilns, nemainīgs, celts uz nevainības un šķīstuma pamata, tas ļauj pārbaudei un izpētei. Es izprotu spēku, ko kristieši atrod Bībelē. Grāmata kļūst par viņu nesatricināmo klinti.”<sup>5</sup>

Esmu atklājis, ka Bībeles lasīšana ne tikai pamodina ilgas pēc Dieva, bet arī apmierina tās. Šī grāmata ir gan ēdienkarte, gan ēdiens. Tā kaut ko tevī paveic. Tā ievēd tevi Dieva pasaulē un domāšanas veidā. Ja tu domā par Dievu, bet tev šķiet, ka viņš klusē vai ir aizgājis, tad pamēģini lasīt Bībeli vai parunāt ar kādu, kas pazīst Dievu. Es jūtu, ka tas mani ved tuvāk viņam.

## kas ir Bībele?

Tā ir sešdesmit sešu grāmatu kolekcija, un visi šie darbi ir rakstīti pirms mūsu ēras 100. gada. Ebreju valodas darbu kolekcija (39 grāmatas, sauktas arī par Veco Derību) tika apkopota ne vēlāk kā ap mūsu ēras 100. gadu (saskaņā ar jūdu autora Jozefa Flāvija atzinumu). Grieķu valodā uzrakstīto kolekciju (27 grāmatas, sauktu arī par Jauno Derību) iekļāva Bībeles *kanonā* ap mūsu ēras 200. gadu (to apliecina *Canon Muratori*), bet par dažām Jaunās Derības grāmatām diskusijas turpinājās līdz pat 400. gadam, kad tās beidzot iekļāva kolekcijā. Visvecākās Bībeles daļas ir sarakstītas vairāk nekā 1500 gadu pirms tam. Kopumā šo svēto tekstu apkopošanas process turpinājās gandrīz 2000 gadu.

Katra grāmata Bībelē ir atšķirīga. Sākumā ir vēlams izvēlēties vienkāršu tulkojumu, kā arī atbilstīgo grāmatu. Ir grāmatas, kuras ir grūtāk uztvert nekā citas, bet tu pats vari brīvi izraudzīties, ar ko sākt.

Ja esi iesācējs, tad varbūt gribēsi sākt lasīt ar mīlestības dzeju grāmatā „Dziesmu dziesma”, ar „Mācītāja” filozofiju vai gudrajām domām „Sakāmvārdos”. Varbūt vēlēsies iepazīties

---

<sup>2</sup> Sk. Rennison, Nick. *Bloomsbury Good Reading Guide*. A & C Black, 2006

<sup>3</sup> Sk. Adler, Mortimer J., and Charles Van Doren. *How to Read a Book: The Classic Guide to Intelligent Reading*. MJF Books, 1972.

<sup>4</sup> Sk. Manguel, Alberto. *History of Reading*. A. A. Knopf Canada, 1997.

<sup>5</sup> Lagercrantz, 55. lpp.

ar skarbo stāstu par cilvēka ciešanām Ījaba grāmatā. Turklāt nav būtiski, vai cilvēks ir reliģiski noskaņots – šajos darbos ikviens meklētājs noteikti atradīs kaut ko saistošu.

Ja tu meklē Dievu, labs sākums būs Psalmu lūgšanas un dziesmas vai stāsts par Jēzu Jāņa evaņģēlijā. Citur Bībelē atradīsi arī vēstures grāmatas, kas sākas ar pasaules radīšanas stāstu, senā Israēla likumus, reliģiskas mācību grāmatas, pravietojumus, četras Jēzus biogrāfijas versijas, rakstus par kristīgās baznīcas dibināšanu, vēstules ar norādījumiem jaunajām draudzēm un apokaliptisko atklāsmi Atklāsmes grāmatā.

Bībeli var lasīt šādos līmeņos<sup>6</sup>:

- 1) kā ticības pamatus (teoloģija);
- 2) kā informāciju (vēsture);
- 3) kā sabiedrisko attiecību teoriju (draudze, sabiedrība, pielūgums);
- 4) kā dzīves vadlīnijas (praktiski un morālas dabas norādījumi);
- 5) kā attiecības ar Dievu (lūgšanas).

Bībele ir ļoti dažāda formas ziņā, un tā aicina tevi lasīt šo grāmatu kā tev rakstītu Dieva Vārdu. Izmēģini to un nepadodies! Svarīga ir gan tava, gan arī draugu pieredze, tāpēc labs sākums ir lasīt Bībeli kopā ar citiem regulārās tikšanās reizēs. Tas, kas tev patīk un ko tu saproti, var palīdzēt citiem, savukārt viņi var palīdzēt tev, ja pētījumu laikā rodas kādi jautājumi.

## **„kam ir, tam tiks dots”**

Vissvarīgākā sagatavošanās, sākot lasīt Bībeli, ir apzināties, kas tā ir par grāmatu un ko tā tev var dot.

Izklausās nedaudz dīvaini, bet tu nevari pilnībā saprast, ko lasi, ja nav nekādu priekšzināšanu. Arī tekstu interpretēšanas speciālisti atzīst – jo atbilstīgākas un dziļākas ir priekšzināšanas, jo auglīgāki būs pētījumi.<sup>7</sup> Lai saprastu vēsti, tev jāzina Bībeles konteksts. Kāpēc nelasīt Bībeli tādu, kāda tā ir?

Ikviens labs autors cenšas izstrādāt norādījumus, kas palīdzētu lasītājam saprast, kā vajadzētu lasīt viņa veidoto tekstu. Godīgums pret grāmatu sākas ar cenšanos saprast, ko tā vēlas tev pateikt. Tu taču nelasīsi šī vakara TV programmu tā, it kā tā būtu dzeja vai mīlestības vēstule.

Tāpēc dod Bībelei iespēju būt tam, kas tā ir! Atvērtība pret Bībeli paver ceļu to saprast. Kad tas būs noticis, tu spēsi izlemt, kam ticēt.

---

<sup>6</sup> Mueller, Steve. The Seeker's Guide to Reading the Bible: a Catholic View. Loyola Press, 1999, 8. lpp.

<sup>7</sup> Sk. Wiklander, Bertil. Prophecy as Literature: A Text-Linguistic and Rhetorical Approach to Isaiah 2–4. CWK Gleerup, 1984, 27. lpp.

Lasītāja pirmā vajadzība ir saprātīgs skatījums uz Bībeli. Iesācējam ir labi sākt ar Pāvila 2. vēstules Timotejam 3. nodaļas 15.–17. pantu. Tā ir svarīga rindkopa, kurā runāts par Bībeles būtību un tās uzdevumu.

Šīs rindas rakstītas Timotejam, jaunam Efesas draudzes vadītājam. Abas Pāvila vēstules, kas adresētas šim cilvēkam, satur norādījumus, kā labi vadīt draudzi. 2. vēstulē Pāvils raksta no Romas cietuma, lūdzot Timoteju apciemot viņu pirms ziemas iestāšanās (4:21) un atnest viņa apmetni un grāmatas (4:13). Mēs nezinām, vai Timotejs ieradās pirms Pāvila nāves, bet šo vēstuli reizēm uzskata par apustuļa Pāvila „pēdējo gribu un testamentu”.

„Tu jau no agras bērnības pazīsti Svētos Rakstus. Tie tev dod gudrību, lai tu nonāktu pie pestīšanas caur ticību Kristum Jēzum. Visi Dieva iedvestie raksti ir noderīgi mācībai, grēka atmaskošanai, labošanai, audzināšanai taisnīgumā, lai Dieva cilvēks kļūtu pilnīgs un būtu sagatavots ikvienam labam darbam.”<sup>8</sup>

Pāvila dzīves laikā Svētie Raksti bija Vecās Derības teksts, pirmās 39 Bībeles grāmatas, kuras par svētām uzskatīja arī jūdu ticīgie. Mēs zinām, ka viņš rakstīja šo vēstuli, pirms grāmatas tika apkopotas vienā sējumā. Bet teiktais norāda uz zināmiem pamatelementiem viņa Bībeles redzējumā.

„Visi Dieva iedvestie raksti ir noderīgi mācībai...”<sup>9</sup> Tas nozīmē, ka ne tikai dažas Rakstu daļas (un arī ne jebkuri „raksti”, kas tiek saukti par svētiem) ir noderīgas dzīves un ticības veidošanai kopā ar Dievu.

Ar grieķu vārdu *theopneustos* („Dieva iedvests”) jūdi un tā laika kristieši parasti saprata, ka Bībele ir cēlusies no Dieva, nevis no cilvēkiem.

Tāda pati doma uzsvēta arī Pētera 2. vēstules 1. nodaļas 20. un 21. pantā: „Vispirms jums jāsaprot, ka neviens Rakstu pravietojums nav patvaļīgi skaidrojams, jo ne jau pēc cilvēku gribas pravietojumi tika pasludināti, bet tos runāja Svētā Gara vadīti Dieva cilvēki.”

Bībeles lasītāji ir atklājuši, ka Rasti spēj uzturēt garīgumu, kas nodrošina mieru un izturību.

Tas norāda, ka Bībeles panti ir Dieva iedvesti, bet tos pierakstījuši cilvēki (grieķu vārds, kas tulkots kā „pravietojums”, nozīmē gan „pateikt nākotni”, gan „nest vēsti no Dieva”). Tas rāda, ka Bībele ir dievišķā un cilvēciskā apvienojums. Tu vari to lasīt tikai cilvēciskā līmenī, un tam būs sava jēga. Bet tikai tad, ja šo grāmatu kolekciju lasīsi kā cilvēciski izteiktu dievišķās gribas izpausmi, varēsi teikt, ka lasi to visā pilnībā.

Pāvila vēstulē Timotejam uzsvēta arī Bībeles *funkcija*. Būdam Dieva iedvests Rakstu krājums, tā (līdz ar to) ir *noderīga* mācīšanai, grēka atmaskošanai, labošanai un audzināšanai taisnīgumā. Dieva iedvestas grāmatas autoritāte padara to par noderīgu un efektīvu lasāmvielu visas dzīves laikā.

<sup>8</sup> 2. Timotejam 3:15–17.

<sup>9</sup> 2. Timotejam 3:16.

Cita starpā Bībele māca, ka Dievs atklāj savu „noslēpumaino gudrību” ar Svētā Gara starpniecību, kas „izdibina visu, arī Dieva dziļumus”. Tur teikts, ka „Dievu neviens īsti nepazīst, kā vien Dieva Gars”.<sup>10</sup> Patiesībā Bībele māca, ka Dieva Garam un viņa Vārdam ir īpaša *atklāsmes* funkcija: Gars ir dievišķā Vārda nesējs un ar tā palīdzību *atklāj* Dieva noslēpumaino gudrību.

„Dieva iedvesti” ir ne tikai Vecās Derības raksti, bet arī pirmo kristiešu vadītāju raksti un runas. Pāvils par to runā 1. vēstulē Korintas draudzei.<sup>11</sup> Viņš apliecina: „Mēs runājam Gara mācītos vārdos, garīgo izskaidrodami garīgi.” (13. pants) Pāvils saka: „Mēs esam saņēmuši Dieva Garu (nevis pasaules garu), lai spētu zināt to, kas mums dāvināts no Dieva.” (12. pants)

Līdzās svētajiem Vecās Derības rakstiem, kas atzīti un apstiprināti mūsu ēras pirmā gadsimta laikā, kristieši ir turpinājuši tradīciju, ko dažreiz sauc svešvārdā par *paratheke* jeb saņemtās mācības noglabāšanu.<sup>12</sup> Pētījumi rāda, ka tā pamatota uz stāstu par Kristu un viņa mācību, kam tika pievienoti dažādi praktiski šīs mācības lietošanas gadījumi no agrīnās kristiešu baznīcas attīstības vēstures.<sup>13</sup> Tā par svētiem un Dieva Gara dotiem sāka uzskatīt arī Jaunās Derības rakstus.

Šāds skatījums uz Bībeli nozīmē, ka inspirācijas dēļ tā ir Dieva Vārds. Tas nozīmē, ka inspirācijas process nav ierobežots tikai ar rakstīšanu, bet tajā iesaistīta arī lasīšana – ļoti cieša komunikācija starp autora tekstu un lasītāju. Citiem vārdiem, inspirēti bija ne tikai Bībeles autori, bet arī lasītāji. Lai viņi spētu saprast Dieva Vārdu, ir vajadzīga inspirācija no tā paša avota. Bībele kļūst par Dieva Vārdu tieši tev, jo Dieva Svētais Gars ietekmē tavu prātu.

Bībele norāda, ka Dievs ir tās pirmavots.<sup>14</sup> Kristīgie autori, kas sarakstīja Jaunās Derības grāmatas, pastāvīgi atsaucās uz Vecās Derības rakstiem, lai apstiprinātu, ka viņu teiktais ir paties. Viņi arī atzina, ka viņu pašu rakstus Dievs ir atzinis par autoritatīviem.<sup>15</sup>

To nav viegli uzreiz saprast, bet esi pacietīgs. Ļauj procesam sākties. Meklē, un tu atradīsi. Dievs ir ielicis Bībelē spēju pašai sevi izskaidrot, un, jo vairāk tu lasi, jo vairāk saproti. Šī intelektuālā attīstība un izaugsme būs satraucošs notikums un izglītos tevi gan faktu zināšanās, gan arī morāli un estētiski. Tu atklāsi, ka Bībele ir brīnišķīgs patiesības, labestības un skaistuma avots. Vai tā nav lieta, ko tu dzīvē meklē?

---

<sup>10</sup> 1. Korintiešiem 2:9–12.

<sup>11</sup> 1. Korintiešiem 2:6–16.

<sup>12</sup> Sk. 1. Timotejam 6:20; 2. Timotejam 1:12–14; 2. Tesalonīkiešiem 2:15; 3:6; 1. Korintiešiem 11:2, 23; 15:3.

<sup>13</sup> Sk. Gerhardsson, Birger. *Memory and Manuscript: Oral Tradition and Written Transmission in Rabbinic Judaism and Early Christianity; with, Tradition and Transmission in Early Christianity*. William B. Eerdmans Publishing Company, Dove Booksellers, 1998, 290. lpp.

<sup>14</sup> 2. Mozus 4:30; 7:1–2; 5. Mozus 31:19, 22; 2. Samuēla 23:2; 1. Ķēniņu 22:14; Jesajas 8:1; Jeremijas 1:9; 36:1–2; Ecehiēla 2:7; Hozejas 1:2; Amosa 1:3, 6, 9; Habakuka 2:2.

<sup>15</sup> Jāņa 10:25; 12:49; Ebrejiem 3:7; 4:7–8; 1. Korintiešiem 2:13; 1. Tesalonīkiešiem 2:13.

## **pamācoši – glābšanai, ticībai, dzīvei**

„Svētie Raksti .. dod tev gudrību, lai tu nonāktu pie pestīšanas caur ticību Kristum Jēzum.”<sup>16</sup> Viena no Bībeles galvenajām funkcijām ir tās spēja sniegt norādījumus, lai cilvēks varētu saņemt glābšanu ticībā Kristum Jēzum. Tas ir Bībeles galvenais *garīgais* uzdevums. Tāpēc, kaut arī mēs atzīstam, ka eksistē patiesība, kas nav atrodamā Bībelē, tomēr Bībele ir unikāla, nodrošinot visu vajadzīgo, lai būtu iespējams atrast Dievu un dzīvot kopā ar viņu.

Kad lasām Bībeli, meklēdami Dievu, Dieva Gars palīdz šo garīgo tekstu saprast. Mūsu garīgā sadraudzība ar Dievu kļūst par Bībeles galveno tēmu. Mēs lasām, lai dzīvotu ar viņu.

### **kā man vajadzētu lasīt?**

Bībele apliecina, ka tā

- ir Dieva dots viņa iedvestais vārds, kas atklāj viņa noslēpumaino gudrību;
- padara tevi gudru, lai tu varētu iegūt glābšanu Jēzū Kristū;
- māca, vingrina un sagatavo labai dzīvei.

Ja tev šķiet, ka Bībele ir kā sveša zeme, tad vislabākais veids, kā to apceļot, ir sākt lasīt.

Kaut arī ir daudz labu gidu, no citiem dzirdētas zināšanas par Bībeli nevar aizvietot savu pieredzi, kas gūta lasot.

Bībeles lasīšana atšķiras no jebkuras citas lasīšanas pieredzes. Tā prasa vairāk apstāšanās brīžu, lai pārbaudītu sevi un pārdomātu, kur atrodi.

Lasi Bībeli, paturot prātā mērķi sastapt Dievu un dzirdēt, ko viņš vēlas tev teikt. Šādā veidā lasīšana kļūst par daļu no tavas dzīves – tu lasi, lai dzīvotu. Bībele parāda, kur citi cilvēki ir atraduši Dievu, kā šie ļaudis izmainījās, viņu sastapdami, un kā viņi mācījās dzīvot jaunās attiecībās ar Dievu un cilvēkiem. Lasīšana aicina tevi izmantot viņu pieredzi.

Bībeles patieso nozīmi tu atrod, kad attiecināsi tās vēsti uz savu dzīvi. Kad tu izveido šādu saikni starp vārdu un dzīvi, tu atceraties, ko esi lasījis, un ļauj šim stāstam sevi attīstīt. Līdz ar to Bībeles lasīšana ne tikai informē, bet arī pārveido. Esi gatavs pārsteigumiem ceļojuma laikā!

Bībeles autoritāte ir pamatota uz tās apgalvojumiem, un to var pārbaudīt un pierādīt, tikai šo grāmatu lasot. Ļaudamies šai pieredzei, tu atklāsi Dieva Vārda garīgo spēku un autoritāti savā dzīvē.

Baznīcēvis Aurēlijs Augustīns (354.–430. g.) pievērsās kristietībai, pateicoties Bībeles lasīšanai. Darbā „Atzīšanās” (*Confessiones*) viņš ir teicis: „Rakstu autoritāte ir vairāk jāciena; tie ir pelnījuši vairāk pazemīgas ticības, jo tā ir grāmata, ko viegli var lasīt visi. Tai pašā laikā savā dziļākajā nozīmē tā saglabā noslēpumainu majestātiskumu, jo izpaužas visskaidrākajos vārdos

---

<sup>16</sup> 2. Timotejam 3:15.

un vienkāršākajos izteicienos, tai pašā laikā prasīdama visnopietnāko prātu vislielāko uzmanību.”

To ir piedzīvojuši neskaitāmi ļaudis. Tavā ziņā ir izlemt, vai kļūsi viens vai viena no viņiem.

## **ko teiksi?**

Ko Dievs tev saka tagad, kad esi sācis lasīt Bībeli?